

ACCIO

55

CIUTADANA

EDITORIAL

República i cultura

La festa que el diumenge dia tres del corrent mes de setembre, celebrava Girona, —l'inaugural del Grup Escolar «Ignasi Iglésias»— té el prestigi d'un símbol de l'ideologia republicana, actualment ben afermada dintre la realitat de la Catalunya autònoma.

La convivència dels darrers anys de la monarquia, ja esdevinguda una supervivència amb el poble espanyol, el retràs amb què va venir la proclamació de la República, va ésser precisament degut a la manca de cultura en que vivia el poble, car a la mateixa monarquia li convenia un poble inculte i analfabet que desconexés l'alcans dels seus drets i les seves prerrogatives i per poguer mantenir mentrestant l'expoliació dels seus interesos morals i materials.

Per això la República ha vist de seguida que la llei de la seva existència exigia un augment cultural del poble, i ha procurat afermar aquesta actuació; no solament com un principi de la pròpia vida, sinó primordialment per a complir un deure que té envers el poble, educant-lo i instruint-lo i satisfent ensems un dret que el poble té de què l'Estat li faciliti l'assoliment de lo primordialment necessari en la vida humana com és la cultura pròpia.

El basament primari en l'evolució i superació del poble, és la cultura; quan aquesta hagi florit les seves flors de civilització, tota la gamma d'instints ancestrals, d'instints atàvics, hauran mort per a deixar el pas al ritme desconegut d'una humanitat selecta i nova.

* * *

La realització d'aquest apostolat de cultura que és l'obra primordialment republicana, es basa en la

millora material i en la millora psico-pedagògica de a funció. Val la pena de veure l'estança d'una escola projectada i executada duran el període republicà, i comparar-la amb l'obra material escolar de la monarquia. La magestat de la funció a què va destinat l'edifici escolar, reclama una digna presència: per això els mitjans utilitzats compleixen la seva finalitat, i és un goig pels ulls veure les siluetes de les noves edificacions, el seu moblatge elegant ensems que sencill i pràctic, les condicions higièniques en què és concebeix l'execució, els detalls íntims d'embelliment, de bon gust, de selecció i de ritme. No és solament per fer agradable l'estança a la mainada dintre la seva llar cultural, sinó per a què els ompleni el seu instint d'una idea d'ordre, de bellesa i de confort, que l'edifici escolar deu reunir aquesta noble presentació, estimulando l'infant a la necessitat dintre de la seva llar íntima, d'aquest millorament higiènic i bell a què té dret d'aspirar en un poble treballador i actiu.

* *

Però la síntesi de la nova concepció republicana de l'escola no van precisament en els murs i dintre l'aula. Hi ha quelcom més, infinitament superior, que bifurca l'orientació. És l'esperit que ha de bategar dintre l'escola.

Durant la monarquia l'escola era un cau d'infiltracions perniciososes en la consciència de l'infant. Aquelles lliçons d'història que en arribar a l'edat contemporània dedicava uns paragrafs a la magestat vigent fent l'elogi servil de les conquestes (?) marroquines, d'un viatge reial a Roma, d'una entronització del Sagrat Cor al Cerro de los Angeles com a

SETMANARI DEL PARTIT R.F.N
DE LES COMARQUES GIRONINES

GIRONA

15 setembre 1934

15 ct

ACCIO CIUTADANA

15 setembre 1933

55

SETMANARI DEL PARTIT REPUBLICÀ FEDERAL
NACIONALISTA DE LES COMARQUES GIRONINES

Redacció i Administració: C. Carme, 13. - Girona : Tel. 199
Hores despatx: 6 a 8 de la vetlla
Subscripció trimestre: 1'75

Surt els divendres

DELEGACIONS COMARCALS

OLOT
Màrtirs de Jaca, 9
RIPOLL
Trinitat, 6-2.º
GIRONA
Carme, 13
PALAMÓS
FIGUERES
Cervantse, 3
PUIGCERDA
Centre Republicà
STA. COLOMA
Clavé, 23

fets esplendorosos d'un regnat sublim que poc després devia caure arrossegat per l'odi popular, tendien a l'embrutiment més denigrat de la consciència infantina en el moment solemniat d'obrir-se a l'intel·ligència redemptora; aquell catecisme aquelles oracions, imposades implacablement com un servei de l'Estat a una religió que el monopolitzava per damunt de totes les lleis naturals, morals, de convivència i de respecte, infiltraven dintre l'ànima infantina un dogmatisme que privava la lliure concurrència dels esperits selectes a l'obra analítica de la ciència i a l'obra sintètica de la fraternitat humana; aquell sistema pedagògic que limitava les espontaneïtats infantines en ordre al seu desenvolupament normal i regular presidit per una fisiologia individualitzada i pròpia, anorreava en el seu començ aquest dret, actualment indiscutible, de tot element escolar a una

vida que té uns atributs inalienables, i que no tenen més defensa que la comprensió del pedagog.

I, encara per damunt de tot, l'esperit de redempció de l'escola republicana. Redempció de sofismes, de prejudicis, d'adulteracions, de servitismes; redempció de la personalitat humana, en el sentit de veure's reconeguts tots els drets pertinents a la mateixa; redempció de les desigualtats socials en ordre a les possibilitats naturals d'un enlairament escolar universitari mitjançant pensions i beques; redempció de l'esperit de casta, de classe, de família, de religió, inclús de pàtria, per arribar a la conclusió de què l'escola ha d'ésser el laboratori on se formi la síntesi de tota personalitat per agermanar-la a totes les demés baix l'ideal d'una fraternitat conscienta, raonada, lògica, i, sobretot, humana.

Preparant el triomf definitiu

Un mes, dos, dos i mig el màxim. Indubtablement que en aquest període seran convocades i celebrades eleccions municipals dintre el territori de la nostra Catalunya autònoma.

No cal ni parlar-ne, el triomf serà clar, rotund, una vegada més de l'Esquerra Republicana. El nostre partit treurà majories quasi a tots els pobles de Catalunya. L'Esquerra, que té la confiança del poble, té també tota la responsabilitat de l'obra transcendental que haurà d'emprendre una vegada aquest li haurà confiat el govern dels Ajuntaments; per això és precís, i, certament, d'una importància ben palesa, el saber triar aquests homes que des del Consistori han de dirigir la nau del poble vers "la terra promesa", que és el mateix dir cap a imposar, sense despistar-se, el programa íntegre del partit que els porti a ocupar el càrrec que ostentin. Als centres i als organismes del partit és a qui recau aquesta responsabilitat, cal que tinguin present que

seria una aberració formidable guanyar les eleccions, i després fracassar amb la majoria i tot degut a no haver controlat prou bé els seus homes; cal evitar que als nostres Ajuntaments hi vagi, apoiat per nosaltres, cap Judes traïdor ni cap Carrasco Formiguera tampoc; cal que hi desplacem homes joves de neta consciència, que segueixin fidelment els batecs del poble i que no deixin coaccionar-se pel secretari ni transgeixin davant les insinuacions "bones" del caciquet local, que encara, malauradament, pululla en tots els pobles i llogarets; cal que sàpiguen fer obra constructiva solucionant imparcialment els conflictes i ajudant el treballador; treballar a fi de què començant pel poble més humil i acabant en les grans ciutats, es basteixi de mica en mica aquella Catalunya elegant, lliure; la dels nostres somnis; cal també, però, que facin tasca destructiva i aquesta que té d'ésser d'una efectivitat plasmada ha de tenir el seu abast en sanejar i destruir totes les arrels

injustes i parcials que de tradició venen permetent-se a quasi tots els Ajuntaments. Ha de regnar-hi en els Ajuntaments una energia, poc coneguda fins avui; l'Alcalde, ha d'ésser l'Alcalde, i els regidors, regidors tots al lloc que els correspongui; el secretari actuar honestament dintre el seu càrrec, sense pretenir coaccionar ni obstruir: uns i altres, incondicionalment, al servei del poble del qual en són mandatariis.

No podem oblidar fàcilment que els sufragis que seran emesos pels ciutadans, no són pas els mateixos que s'emetien en altre temps de trista recordança, que els cacs obligaven a tots els obrers i necessitats a votar per ells amb l'amenaça del "comiat", que llançaria a la misèria al treballador si no transigia. Llavors, l'obrer es trobava sol, descohesionat, sense ajuda de ningú, hi forçosament havia de renegar de la seva ideologia, però era amb el convenciment de què estrenyia una anella més a la cadena que el subjectava; però avui, aquests

homes, a l'ampar d'un règim liberal i democràtic, militant o essent simpatitzants d'un partit tan grandios com l'Esquerra Republicana de Catalunya, emeten el seu vot sense coacció de cap mena, amb un entusiasme formidable i amb la convicció palesa de què van desfermant-se d'aquelles cadenes i que se'ls obre el camí lluminós vers el qual triomfaran llurs aspiracions polítiques i econòmiques. És per això que creiem nosaltres i que consti que són solament idees particulars, que no ni hauria pas prou que triomfessin sols per majoria de vots; és imprescindible i necessari que ho fem també en l'actuació i que, en l'esdevenidor, quan els nostres fills recordin aquestes eleccions, ho facin amb el respecte de què aquestes deixaren plasmada l'obra revolucionària i que els homes que en sortiren elegits contribuïren a la consolidació del règim i a l'engrandiment moral i material de la nostra Catalunya.

Altres causes podrien també fer-nos fracassar a les quals havem de plantar cara. Elements que per conveniències particulars militen en les files d'un partit, però que ideològicament no poden acceptar-ne el seu programa, aquests fracassarien o millor dit, farien fracassar-nos a nosaltres si els portàvem a l'Ajuntament; uns altres que tenen moltes ganes de governar són aquells cacics, caciquets i llurs paràsits; aquells dictadoretz de la Unió Patriòtica que avui, descaradament, per estar passada de moda la vestidura monàrquica, s'han abillat amb una cascara de republicà i vulguin amagar la bilis que estan escupint contra nosaltres, procurant fer-nos passar desapercibuda la fetor "roja i gualda" que llançant, pretenen fer-nos creure amb la seva rialleta irònica que són dels "nostres" i que vetllen per a la salut nostra i de la República, però creiem que el poble els coneixerà, que els demostrarà que estan al llims, que té molt recents les llagues de llur actuació, que si fossin precisos els vots dels republicans per portar-los a ocupar uns llocs, n'estem segurs, que serien donats amb un entusiasme molt gran, si aquests llocs fossin allà on portava la Revolució francesa als seus cacics: a la guillotina.

En una paraula, voldríem que d'aquestes eleccions en sortís la consolidació de la República; el reconeixement complet de les llibertats catalanes; la perduració del nostre partit i el floreixement de la cultura en tot el territori de la República. D'aquesta manera s'aproximaria la República en tots els pobles, que en alguns no hi ha arribat encara, es destruiria el caciquisme i arreu entre les planúries i les muntanyes, entre els pobles i la ciutat, hi onejaria la Bandera de la Llibertat.

El poble té la paraula.

PERE LLONGARRIU

Argelaguer, setembre de 1933.

Contra una reacció, una altra

En el que va d'any portem tres experiències electorals. Per bé que elles hagin estat parcials i fragmentàries, no deixen de tenir una significació indicial considerable. El resultat de les eleccions municipals en les poblacions on sortiren Ajuntaments elegits per l'article 29 per l'abril de 1931; el resultat de les eleccions per a nomenar els vocals regionals del Tribunal de Garanties Constitucionals i els del passat diumenge en els Col·legis d'Advocats i Claustre de Facultat de Dret, senyalen obertament una clara i decidida balançada a la dreta.

Hem d'acceptar el fet com senyal i com advertència.

Senyal de què? De què l'esperit de la República és absent de molts esperits; de què hi ha un pòsit considerable de crítica negativa en molts sectors d'opinió; de què els interessos ferits es disposen a constituir un bloc per a defensar-se aferrissadament. Altra cosa no ens podria explicar el fet insòlit i vergonyós de què Calvo Sotelo fos elegit en primer lloc pels Col·legis d'Advocats d'Espanya, precisament l'arquetipus de l'home civil blincant l'espina davant del Dictador. On eren durant la Dictadura aquells 1.500 advocats que han votat suara a Calvo Sotelo? Si pel seu silenci i passivitat és de creure que estaven contra aquell règim malaurat, com poden ara lògicament, per molta enemiga que els inspire la República, saltar un abisme ideològic, anant des d'un caire a l'oposat? Davant el fet inexplicable hem de creure una vegada més en la inconseqüència de la crítica negativa, dels oposicionistes per sistema, dels eterns malcontents...

Si aquesta és la senyal, quina és l'advertència? L'advertència és per a tots els homes d'esquerra; és especialment per als obrers de tota mena.

Advertència d'una política de solidaritat i no d'exclusivisme partidista. Advertència també d'una política decidida i de rumb fixe. Quin ha d'ésser aquest rumb? Atenuar l'orientació donada a la República fins ara? Cercar en l'afuixada el mitjà d'atraure els sectors moderats o de dreta republicana com n'hi ha tants que preconitzen? De cap manera. El rumb ha d'ésser fixe a l'esquerra, sense marrades ni vacil·lacions, perquè en conjunt — els excessos que hi hagi pogut haver, no compten — la política seguida és l'autènticament liberal inspirada pels principis socialitzants que s'imposen arreu del món, amb un imperatiu biològic que és superior a totes les doctrines. Moltes vegades hem remarcat que allò de les infiltracions marxistes en la legislació republicana, encara ningú s'ha atrevit a senyalar-les concretament, no passant d'una frase feta que no acredita la cultura del que la diu.

Rumb a l'esquerra sense defallències, perquè ens porta a fites més generoses i per-

què ens mena a consecucions més justes. Tota regressió ara, seria a més un error de tàctica evident. Els interessos ferits; els privilegis anorreats; els sentiments colpits; la malevolença dels descontents, ja han pres partida, ja són irreductibles, ja volen el que ambicionen o esperen, ja no estan disposats a la transacció. (En el fons es creuran prepotents i invencibles; per tant, el pacte seria sempre oneros i difícil, suposant que fos honest.)

* * *

Advertència al poble. Advertència a l'home que treballa. Advertència a l'home que té set d'una major justícia social. No cal que enumerem els benefets que els obrers han trobat i han de trobar en la legislació de la República. (Tingui's en compte que tot just n'encetem les possibilitats.)

La reacció de dreta que constatem, és per aquells una amenaça. Una amenaça certa de què els camins de major avenços socials han clos. Una amenaça més que probable de què les coses aconseguides serien suprimides o al menys mixtificades, i, per tant, infructuoses.

És que, d'altra banda, no sabem on menen totes les reaccions de dreta? Menen fatalment i gradualment a una mixtificació de la llibertat, a l'anti-libertat, a l'opressió. Menen fatalment i gradualment a la mixtificació de la democràcia, a l'anti-democràcia, a la dictadura.

Pot consentir-se tot això per les masses proletàries? Seran aquestes, individual o col·lectivament, tan insensates que, desorbitades per vanes il·lusions de realització difícil o impossible, es deixin arrabassar les úniques posicions amb què compten per una defensa eficient dels seus anhels? Permetran que s'esvaeixin com bombolla de sabó les avantatges aconseguides, tallant en sec totes les possibilitats d'un pervindre millor?

Les interrogacions són per a fer decidir el més reaci, el més suspicax, el més recal·citrant. A la reacció de dreta, solament hi ha que oposar una altra reacció a l'esquerra. Si els interessos de les dretes s'ajunten, nosaltres hi oposarem ideals i interessos, que també tenen interessos, i quantiosos, i sagrats, i imprescriptibles, els necessitats, els desvalguts, els "que es guanyen el pa amb la suor del seu front".

Cal, però, que els interessats compreguin el que els convé; que sàpiguen entendre on hi ha la seva garantia veritable; que no es deixin embaucar peis que més criden o pels que més prometen. El que els convé; on trobaran adequada garantia és en el manteniment de l'orientació esquerrista, que és defensora de la llibertat i dels positius avenços socials. En el triomf electoral de les esquerres republicanes, per a què puguin persistir en la seva funció de govern.

CAMPS I ARBOIX

Homenatge al Diputat a les Corts

Constituents de la República per la circumscripció gironina, En Miquel

Santaló i Parvorell

COMITÈ D'HONOR

Francesc Macià Llusa

President de la Generalitat de Catalunya

Lluís Companys i Jover

Diputat a les Corts Constituents

Carles Pi i Sunyer

Conseller-Primer del Govern de la
Generalitat

Salvador Albert i Pey

Ambaixador d'Espanya a Bèlgica

Antoni Xirau Palau

Diputat a les Corts Constituents de la
República i a les Corts Catalanes

Josep Irla Bosch

Diputat a la Cambra Catalana i Director
General d'Indústria

Dia 24 de Setembre

A les 11 del matí:

Vermouth d'Honor en el «Centre d'Unió Republicana», de Girona, durant el qual s'ofrenarà a l'homenatjat un àlbum de signatures i es procedirà a la institució de la «Beca Santaló», creada per aportació popular.

A les 4 de la tarda:

Acte públic en el mateix local, en el qual prendran part a més de l'homenatjat, les personalitats més destacades d'«Esquerra Republicana de Catalunya».

INSCRIPCIONS: CARME, 13 – GIRONA – (TEL. 199)

PREU: 2 PTES.

Els primers plects d'inscripció per l'homenatge en el Centre d'Unió Republicana de Girona, varen ésser rapidament omplenats, el que fa preveure un èxit sense precedents.

Per la bona organització, el Comitè Polític Local, encarregat de portar-lo a terme, prega a tots els simpatitzants amb Miquel Santaló, no esperin a darrera hora per formalitzar l'inscripció. De la regularitat en la tasca depent del bon èxit.

LA CRISI RESOLTA

Després de laborioses gestions i de moltes hores d'espera i d'inquietud, s'ha solucionat la crisi del Govern de la República. Lerroux ha substituït a Manuel Azaña. A la coalició republicana-socialista, de nervi esquerrà accentuat, ha succeït una concentració de forces republicanes, la qual, per la preponderància de la representació radical, ens apar més cap al centre que l'anterior. Esperem, però, que les conclusions acordades per les minories radical-socialistes, Acció Republicana, O. R. G. A. i Esquerra, condicionant la seva col·laboració, seran mantingudes tothora pels seus representants al Govern, a l'efecte de què l'obra esquerrana portada a terme pels Governos anteriors, no sigui desvirtuada i tingui la continuïtat que demana l'esperit liberal i democràtic de la massa republicana del país.

En aquesta hora greu per a la salut de la República un canvi d'orientació en la ruta assenyalada, seria fatal per al règim. De cara al poble i d'acord amb ell, els nostres governants han de mantenir constant contacte amb les multituds que és on trobaran la sava de vitalitat pura que donarà fortitud a les institucions.

Amb tot fervor, per a l'esdevenidor de la

Conseqüències

Encara que a risc d'ésser titllats de pesats, nosaltres no ens cansarem d'anar maxacant i repetint que la massa bona fe de la República algun jorn ens costarà car a tots els republicans, i quan es voldrà posar remei al mal, probablement que ja no ens quedarà la manera de guarir-lo i pagarem les conseqüències de la nostra imprevisió i de l'excés de noblesa de què tant volem donar proves, i de la que els enemics del Règim s'aprofiten en benefici llur, descaradament, a les nostres barbes, sempre amb mires i finalitats al demà. I el més dolorós d'aquesta lleugeresa és que, malgrat els nostres tocs d'atenció, dels nostres esforços per fer escoltar la nostra veu de sensata previsió, de la nostra crida continuada als que poden i deuen posar-hi remei a temps, sense més conllències perjudicials, tots ho haurem de deplorar per igual i per igual en serem víctimes. Pessimismes? No. Realitats. Si més no, vagin alguns botons per mostra.

* * *

El Delegat de la Comarcal d'Olot per Tortellà, volgut company Narcís Suñé, denuncià en el número darrer del nostre periòdic ACCIÓ CIUTADANA, les vergonyes

EL NOU GOVERN

Presidència	LERROUX	Radical
Comunicacions	SANTALÓ	Esquerra
Estat	SANCHEZ ALBORNOZ	Acció Republicana
Governació	MARTÍNEZ BARRIOS	Radical
Instrucció Pública	BARNÉS	Radical Socialista
Justícia	BOTELLA ASENSI	Ext. Esq. Rad.-So.
Guerra	ROCHA	Radical
Marina	IRANZO	Servei República
Finances	LARA	Radical
Obres Públiques	GUERRA DEL RÍO	Radical
Agricultura	FECED	Radical Socialista
Indústria	GÓMEZ PARATCHA	Orga
Treball	SAMPER	Radical

República i de la Catalunya autònoma, desitgem que l'encert acompanyi al nou govern, amb més fervor encara, per formar part d'ell un home tan nostre com En Miquel Santaló, l'admirat amic, representant genuí dels republicans de les comarques gironines.

de la Normal de Mestres de Girona, valentment, amb tot detall, puntualitzant i assenyalant amb mà segura una de les moltes esquerdes que en el nou edifici que hem anat bastint damunt dels fermes i macissos fonaments que el 14 d'abril del 1931 amb materials incommovibles, el poble sobirà assentà confiat i segur de la seva obra, hi hem deixat produir, i que cal que els de dalt, amb mà de ferro, retoquin i refacin decidits, sense més contemplacions, si no volen que més tard, per aquestes esquerdes es tiri a perdre tota l'obra construïda amb tanta il·lusió i nosaltres mateixos o els nostres fills, caiguem temps a venir, sota les desferres, aixafats per la poca entesa, per la massa confiança en nosaltres mateixos, per la poca importància concedida a defectes de viable solució avui, i de difícil aranjament demà.

I és que per haver expulsat els jesuïtes amb hàbit d'Espanya, hom creu que l'obra d'aquests faritzeus ja s'és vençuda. I ca!, amics, si de jesuïtes sense hàbit, en el país, en totes les esferes ens en queden a centenars!... I aquests són els que fan més mal al Règim, perquè són tolerats, i ells minaran tothora junt amb la clericalla, el militarisme, els funcionaris monàrquics, els jutges, secretaris i tots quants altres elements suren encara arreu, vivint a l'esque-

Ensems un comiat fèrvid a l'home lleial i auster, republicà íntegre i gran amic de Catalunya, que és Manuel Azaña, el qual, en tot moment ha sabut fer honor a la paraula donada i a la confiança que en ell dipositarem els republicans espanyols.

na del poble i esperant poder tornar a tenir-lo a les seves mans per exprimar-lo; i això, arrodonit pel capitalisme opressor, per la massa conllència nostra, ens portarà a un frontollament dels fonaments del cos edificat, si a temps no acudim a subsanar-ho.

Se'n escoltarà? Servirà per quelcom el nostre crit d'alerta? Pitjor per a tots si no se'n fa cas.

* * *

I de les Comissions Mixtes formades per la substitució de les ordres religioses en l'ensenyament? Heu's ací una altra lleugeresa, que ens portarà molts desenganys. La majoria — no totes — han estat constituïdes per persones d'escassa convicció republicana, ni tan sols liberal; el percentatge més gros d'ells, són enemics del Règim i odien la pròpia llei d'Ordres Religioses que han d'aplicar; són carn i unglia amb el rector, amb les monges, amb els frares; pertencen més o menys encobertament al carlisme, al monarquisme, a la reacció, en una paraula. I, per tant, cal preguntar, quina feina lleial a la República pot fer aquesta "genteta"? Quina confiança pot inspirar-nos? Si són uns mandatari més o menys directes dels religiosos, per força la concomitància, la condescendència i les picardies, seràn el fruit de la seva intervenció en aquesta qüestió tan important i de

Les dretes esperançades

tanta transcendència per als nous destins del país. Que no serà tant? Que som molt intransigents? Aquí rau, precisament, el mal que comentem. El no voler exigir que les lleis siguin aplicades en la seva integritat, ens costarà refer moltes coses que ara podrien ésser executades tal com deuen complir-se. El temps, que sempre diu la veritat, ens ho demostrarà.

* * *

El darrer número de "El Magisteri Català", setmanari dels Mestres de Catalunya, dona també un altre toc d'atenció. Diu: "La gent acostuma a dir: Trampes, mai és mort; feta la llei, feta la trampa." I seguidament fa menció del "camuflage" que a les pàgines de la premsa gràfica s'ha començat: festes de comiat, pergamins de recordança. A la secció d'anuncis, el dibuix d'un edifici abastament conegut, disfressat amb uns noms nous per enganyar les lleis; en molts casos aquests noms són en llengua estrangera. I segueix comentant: "Dament de les Inspeccions i Consells Provincials, la llei els ha carregat una tasca feixuga de descobrir i no deixar passar les trampes. Però quan hi ha habilitat, les trampes solen dissimular-se, quedant a cobert de la llei." I acaba dient: "No diem si és bona o dolenta la política del Govern en aquest aspecte. Diem solament, que l'espectacle que es prepara, serà poc edificant, poc seriós."

Tot això corrobora ço que havem exposat més amunt i ens fa cridar més fort que mai perquè els de dalt ens sentin.

* * *

I què en direm dels aplecs que aquests dies han tingut lloc a Montsacabra i al Collell, els quals han estat aprofitats, amb la capa d'aplecs excursionistes, per fer una gimnàstica militar i al·liconament pràctic guerrer per a les joventuts feixocistes, sota el nom d'"Avantguardistes", que àdhuc foren presenciades pel Cardenal de Tarragona? És que el Govern creu que això és tolerable? És que la República serà tan cega que toleri semblants coses? És que no tenim encara prou proves de què el feixisme reaccionari es comença per aquest camí, com començà a Itàlia i a Alemanya, encobert en fets semblants que es tenien per innocentades, i acabaren fent-se poderosos, armant-se i capgirant-ho tot?

Que tampoc no tenim raó? Que veiem visions? Que som massa desconfiats? Que això no ens fa cap mal i són petiteses que no perjudiquen al Règim?

Vaja, doncs, prenem-nos-ho tot a "broma", i no concedim importància a la formació de l'embrió, que més tard ja patirem les conseqüències, i la "broma" ens farà treure "bromera" d'impotència, mentre tots els enemics de la República feriran les nostres oïdes amb la seva riallada sarcàstica...

ARTEMI CASANOVAS

La Canya, setembre de 1933.

Ens anem atancant a les eleccions municipals. Els partits d'un i altre color ja comencen a movilitzar-se, a preparar el terreny, que dirien els àcrates. Però els que més s'accentuen en aquesta tasca, diguem-ne de previsió, són, val a dir-ho, els del bàndol contrari, o sia la dreta reaccionària, més reaccionària que dreta, evidentment. Manquen encara una bona colla de dies — si el nou Govern no canvia d'opinió — per a la brega electoral i ja els veieu bellugar amb una activitat i constància sense parió, el mateix com si ens trobéssim a quatre jorns per anar a les urnes. És una cosa gran i de tenir en compte la campanya que porten a cap els nostres adversaris per a la consulta popular del novembre vinent. Es pot ben dir que fan funcionar tots els ressorts que es troben en llur abast, no cal pas dir quins. Més ben dit, tothom tresca qui més pot, i ningú no roman amb els braços plegats. Adhuc veurem, fins i tot, que si algun quotidià tenen encallat o liquidat, com vulgheu, cuitaran en tornar-lo fer aparèixer, malgrat tots els fracassos econòmics i tots els fracassos polítics haguts i per haver.

No, no deixaran res per verd ni res per massa madur, ho aprofitaran tot, ben tot arreu. En aquestes eleccions de regidors la dreta monarquitzant i feixista alhora, s'hi jugarà la seva darrera carta; i és per això que no fóra res de l'altre món que veiéssim "hermanos", monges i "hijas de María", etc., bo i repartint candidatures a tort i a dret, i, fins qui sap si practicant algun pactet financer i tot! No oblidem que això de la compra de vots sempre ha estat una característica ben singular de la gent de dreta. Tanmateix allà ells amb els seus cabdals i amb les seves especulacions feudes i arrivistes, i a nosaltres que se'ns deixi tranquils amb el nostre procedir noble, liberal i democràtic.

No és norma del nostre credo guanyar unes eleccions mitjançant el diner i la coac-

ció. La nostra moral política ens ho impedeix rodonament, indiscutiblement. Nosaltres ens diem: Amb un programa i una bandera, anem a la lluita; doncs, qui ens vulgui seguir que ens segueixi!

Els nostres reaccionaris s'han ficat la mania que han de tornar a governar i que Espanya i Catalunya han de tornar emprendre aquell ritme vell i anacrònic, el qual el poble titlla de casta i de privilegi, puix que sap, bé prou com massa, que quan el mecanisme de l'Estat es troba a mans d'elements de caire troglodita, no se li espera pas gaire res de bo, en tant que ha d'acabar per ésser objecte de tota mena de crueltats i ignomínies, sense que tingui dret a cap dret i raó a cap raó.

La misèria és la seva Llei i l'absolutisme és la seva Bandera.

Evidentment que si el poble no romangués a l'aguait i no seguis amb fervor la política, ens podrien ocasionar algun fort disgust. Però ell no és cap infant i sap el què ha de fer.

El poble ha sofert massa darrera la gent del Déu i del Rei, i per això ara no la vol escoltar ni menys seguir. Si quan el tingueren a llur poder li hagués fet bons comptes, de segur que no hauria pensat allunyar-se'n, car mai cap mosso pensa marxar del seu amo si aquest es porta bé amb ell. A més, no cal que s'escarrassin massa en aquesta nova croada que anem a començar, uns i altres, per tal de regir els destins del poble, perquè els únics que triomfaran i tenen dret a triomfar, són les esquerres democràtiques. Sí. Les que lluiten, les que defensen i les que construeixen. I triomfaran pesi a qui pesi, digui's el que es digui i passi el que passi. El poble amb elles confia i contra la voluntat del poble no s'hi oposa ningú.

Hem de fer la Revolució i la farem!

AGUSTÍ CABRUJA

Pel nou Govern de la República ha estat confirmat en el seu càrrec de Governador de les comarques gironines, el nostre bon amic Lluís Prunés.

No cal dir com ho celebrem, i com aprofitem l'oportunitat per a dir-li novament que sempre ens trovarà incondicionalment a les seves ordres.

El Comitè Polític local ha dirigit al senyor Rahola, director de «L'Autonomista» la següent lletra:

Sr. Director de "L'Autonomista".—Ciutat Distingit amic: Aquest Comitè, en sessió tinguda el dia 12 de setembre, davant d'un solt publicat en el número 9.499 del periòdic de la vostra digna direcció, acordà per unanimitat trametre els següents aclariments sobre una seva nota oficiosa feta pública alguns dies enrera:

Primer: Que en la qüestió de la protesta — acordada per unanimitat — formulada davant el Ministre d'Instrucció Pública i demés autoritats competents, sobre el fet vergonyós que el Consell Provincial d'Ensenyament de la nostra província, organisme, com és sabut, encarregat de vetllar per la nova legislació i per les lleis laiques escolars, estigui presidit per un senyor Font i Fargas, hi ha hagut, en apreciar-la errors de perspectiva per part d'algú. En efecte, aquest Comitè, actuant segons el seu ideari de defensa republicana, acordà protestar amb tota energia de què un organisme creat per la República actuï presidit per un individu de filiació monàrquica i carlista; i a l'ensem, acordà el Comitè, movent-se no sols dins l'òrbita de defensa del règim, essencialíssima, sinó també dins l'esfera de la més àmplia dignificació ciutadana, protestar del fet "que aquesta anomalia de la Presidència del Consell Provincial d'Ensenyament vagi augmentada per tractar-se d'un individu prou conegut, ahir dictatorialista i avui carlí, que no té la necessària solvència moral i intel·lectual, puix — entre tantes altres coses — converteix les classes que dóna — com poden atestiguar TOTS els seus alumnes — en mitings anti-republicans i de propaganda tradicionalista".

Segon: Això enclou una nova qüestió. Es tracta d'un atac personal? De cap manera; ni en cap mínim desig d'afectar per res al Claustre de Professors de la Normal.

Aquest Comitè té un alt concepte de les lluites polítiques i pot tothom recordar que mai ha descendit a terrenys de minúcies i personalismes. Es tracta d'una apreciació equivocada? Sobre aquest punt ens atenem a les nostres experiències clares i descarnades, però reals i evidents, puix tenim la plena seguretat que en aquesta qüestió de la Presidència del Consell Provincial d'Ensenyament, tan i tan lamentablement comentada arreu, tan vergonyosa per a tots, tan contrària a la renovació que deuria imposar el nou règim, tan renyida amb els més

tió, repetim, totes les masses addictes al elementals principis ètics, en aquesta qüestió nostre Partit com la immensa majoria dels altres ciutadans amb memòria i rectitud, estatn "integralment" d'acord amb la nostra indignadíssima i fonamentadíssima protesta.

Us saluden amicalment, pel Comitè Polític Local del Partit Republicà Federal Nacionalista.

El President, JOAN BALLESTA. — El Secretari, S. CODINA I FRADERA.

L'article promès

Als amics gironins d'ACCIÓ CIUTADANA els hi vaig prometre, voluntariosament, unes quartilles.

En fer-ho, el cor m'enganyava. Negligia aquesta calor culpable de què els Diputats fugin del Parlament, proclamant a desgrat seu que hi havia alguna raó en titllar d'imperioses les vacances d'estiu. Car, malgrat la suor, hom pot batre, veremar o picar pedra a l'aire lliure. El que no pot fer sense angoixa i nociu neurosisme és pensar, conversar i parlamentar en un Saló resclosit. D'on resulta, si hom vol lliurar-se de l'absurd, que el Parlament a l'estiu caldria que fos a un envelat, arran de la platja i amb cenyidor de bany com habillament d'etiqueta.

Els Diputats, ara fugen del Parlament ensopejats a la pruija biològica de reintegrar-se a la Naturalesa i seguir el seu ritme, que després de fruitar imposa el repòs.

Amb una mica d'imaginació i de panteisme, hom sent la mandra justificada per l'ajustar-se a la música de la terra i lliurar-se beatament a la delícia del no fer res, seguint amb el respir el bleix de les onades o el de les fulles dels pins o dels tillers gronxades suaument per l'oreig.

Delícia del no fer res propici a fumar les cigarretes dels records de tot l'any, amb les parpelles mig closes. I fer sense voler, enregistrant-lo, el balanç de l'anyada, com fan per força els pagesos quan tenen a casa la collita.

Enguany, la pesantor de la collita del nostre poble i la responsabilitat que comporta administrar-la, compeleix a l'esperit a evadir-se, com el noi entremaliat que fuig un jorn l'estudi per afegir al gaudi de la llibertat la picant malícia del fer campana.

Aleshores, una cançó, uns versos, una novel·la, retornen el repòs amb l'equilibri.

Kalinka, o l'amor que aquí com a Ucraïna, cerca l'ombra espessa i l'herba molsuda.

Fra Lluís de Lleó, que ens avisa de com la vida descansada és seguir l'amagat camí dels pocs savis haguts, lliures d'amor, de gelosies, de temences, de rezels i àdhuc d'esperances.

Però Fra Lluís no tenia un dictamen de Lleis de contractes de conreu a fer conjuntament amb els companys de la Comissió parlamentària. A la vida hi ha quelcom més que l'embadalir-se amb versos blaus o profanes cançons, siguin de Garcilaso, del Tasso o de Ruben.

Els mateixos versos no ens deixen oblidar que som fills d'una raça que vol ésser forta i dreturera. L'amor a l'home i a la pàtria, que ens cura d'egoisme, ens empeny al treball i a les empreses. Davant nostre cantà Lluís, perquè fou pres d'amor entre la vinya i el fenollar. I féu ressonar la veu a Roma i a la Sorbona abans de caure al cel de Bugia.

Prou voldria, gosant de Fructidor, oblidar que s'acosten les veremes. I que només amb el que despèn el veí milionari en els seus jardins n'hi hauria prou per posar la pau a tot el terme.

Voldria ignorar que prompte sentiré parlar d'Ordre, de Dret i de Justícia quan es debatin els interessos que permetin seguir peixant ventrells privilegiats amb les menes més fines i seguit alleujant a pleret els quiritals genitoris.

Ho voldria ignorar també, que per dir això, varen esborrar a Víctor Margueritte de la Legió d'honor.

La terra pot reposar totalment. Però la consciència de la terra no pot fer-ho ni quan intenta torrar-se la pell damunt la platja, estès i quiet, sota el sol, com un llan-gardaix.

Vulgui's o no, cal assabentar-se dels progressos del feixisme al Japó, de com amenaça l'Austria i sotja a Nord-Amèrica. De les disfresses esquerranes que pren a les nacions llatines, cansades de la lentitud dels molins de paraules i d'una democràcia tan minça o tan mansa que no serveix per a treure la fam de pa i la sed de cultura als que són declarats davant la Llei iguals i germans.

És el moment de rellegir els viatges d'Odisseus i estudiar els seus enginys per a passar el freu temut i golafre d'Scyl·la i Caribdis. És quan cal desitjar la cera que tapi les oïdes dels mariners ingenus, per a què no sucumbeixin al cant encisador de les sirenes.

Comprendreu, companys gironins, com amb aquestes cogitacions i la constant invitació del temps al "dolce far niente" no pugui complir-vos la promesa de fer-vos un article per ACCIÓ CIUTADANA.

Preneu, si us plau, aquestes quartilles com a record de la vetlla passada en la vostra companyonia amable.

MANUEL GALÈS

L'agraïment de les comarques gironines

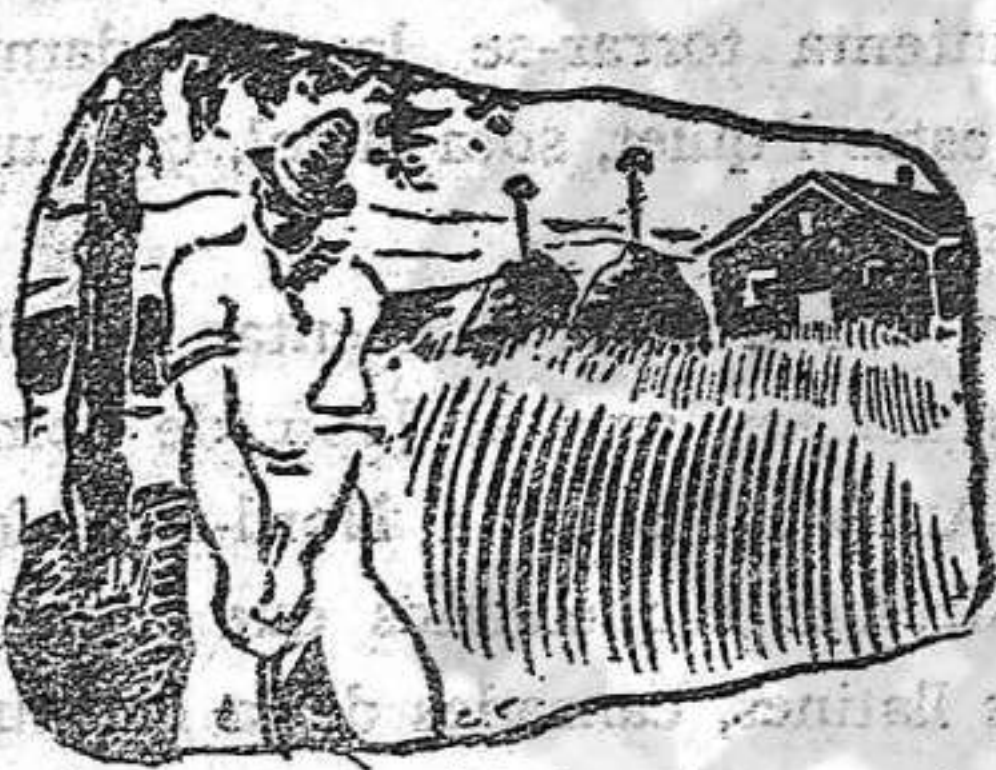
Tots els pobles de les nostres Comarques s'apresenten a retre homenatge el dia 24 de setembre al Diputat per la Circumscripció, En Miquel Santaló, per a remerciar-li en un acte grandiosos els esforços titànics d'aquest gran home, i a la vegada modestíssim, en bé de la col·lectivitat, en bé dels interessos gironins. No hi ha poble ni poblet que no degui una mercè al nostre diputat. Les portes de casa seva, en els dos anys i mig de la seva actuació parlamentària han estat obertes per a tothom. Amics i adversaris. En l'exercici de les seves funcions no ha fet distincions quan s'ha tractat de beneficiar a les nostres Comarques. No ha tingut temps d'oci. Una febrosa activitat l'ha dominat en aquest llarg temps, suficient per a fer claudicar altres naturaleses molt més fortes, però orfes d'aquest esperit de superació que l'anima.

Els electors republicans gironins hem estat totalment dissortats amb els diputats triomfants en les eleccions per a diputats a Corts, influïnt la desgràcia, en què la figura de Miquel Santaló s'exemplés considerablement. La mort arrabassà el company, el col·laborador entusiasta, l'amic, l'Albert de Quintana. Els dos haurien estat suficients per a por-

tar a bon terme tots els assumptes polítics, suplint amb l'èxit l'absència, el fracàs i el desinterès dels altres diputats per aquesta Circumscripció, com en Salvador Albert, Carrasco Formiguera i Puig d'Asprer.

El treball anguniós, feixuc, va recaure, doncs, en l'home que homenatgem. Mai, potser, cap homenatge tan merescut, tan just com el que pretenen portar a cap tots els bons republicans de la Circumscripció gironina. La iniciativa ha sortit dels gironins, però tots els de les Comarques han de sumar-s'hi si volen ésser conseqüents i estimen la justícia. Per això no ens estranya les moltes adhesions rebudes i l'efervescència de les nostres Comarques per acompanyar-nos el proper diumenge 24 del corrent. Hem rebut nombroses lletres d'adhesió, i sabem que en molts pobles fan gestions per aconseguir autòmibus per traslladar-se a Girona.

Per a correspondre com cal als amics forans, el Comitè Polític Local està fent gestions per tal d'aconseguir la vinguda de noves personalitats, ço que donaria lloc a la celebració d'un acte fantàstic del sentiment republicà.

GARROTXA OLOT

PRESA DE POSSESIÓ DELS MESTRES PROPIETARIS DEL GRUP ESCOLAR. — Han estat destinats, amb caràcter definitiu, al nostre Grup Escolar, els mestres i mestresses següents: senyors Lite, Fàbregas, Rodeja, Artola i Ramon Sala, i les senyores Codina i Cos.

En quant al senyor Sala cal fer observar la raresa d'haver-se'l nomenat per a prendre possessió el dia 1.er de setembre i encara no s'ha presentat. Tal vegada hi haurà hagut una equivocació de noms a la "Gaceta", la qual no dubtem s'esmenarà sense que la seva dilació pogués perjudicar la bona marxa del nostre Grup Escolar.

Respecte els altres nomenaments, hem de fer constar la nostra satisfacció, per quant tots han recaigut en persones de reconegu-

da competència i zel exemplar envers l'infant i l'escola.

La nostra enhorabona a tots i que ja seva estada a la nostra ciutat els sigui ben plaent i encoratjadora en la seva difícil tasca d'educadors.

***

DOCUMENT POLÍTIC. — La setmana passada publicava ACCIÓ CIUTADANA una carta del tinent d'alcalde del nostre Ajuntament, senyor X. Piera, adreçada al President del Casal Català d'aquesta ciutat.

Aquest document ha suggerit molts comentaris, generalment tots desfavorables a l'Entitat política que es permet excloure del seu si, un soci, representant públic de la seva política, per un fet que sembla no hauria de tenir cap relació íntima amb la seva vertadera ideologia catalana i republicana, puix que l'acte, motiu de censura i exclusió, que cometé el senyor Piera, fou el d'ajudar una persona ben catalana i ben republicana a obtenir un càrrec "administratiu".

Alguns, amb més malícia que encert, han volgut explicar-se l'elogi que en la seva lletra fa el senyor Piera de dues rellevants personalitats del Casal, recordant que temps enrera aquestes personalitats prengueren una part molt activa en una campanya política de bandejament de tot el que pogués

semblar favoritisme, i ara, segurament empesos per la força de la conseqüència, s'han vist obligats a col·locar-se en l'actitud regraciada, en l'esmentada carta i àdhuc probablement s'hauran posat en pugna amb altres companys, amb els quals formaren un bloc ben compacte, per a combatre, no fa gaire temps, una cosa que s'assemblava al que ells ara s'arriscaven a fer...

Nosaltres podríem dir, estrafent el poeta: "Todo es verdad o mentira según la "conveniencia" con que se mira".

***

EXPOSICIÓ NOTABLE. — El nostres amics Carles Desplans i J. Sarquella, tenen exposats a l'Escola de Belles Arts d'aquesta ciutat uns mobles, estil renaixement, que han merescut faiaguers elogis de totes les persones que els han visitat.

Felicitem els nostres amics per l'excel·lent i artística obra que tenen exposada a la nostra iniciada Escola del Treball.

***

La Junta Directiva de la "Unió Comercial" es complau posar en coneixement dels seus associats que complint l'acord pres en Reunió General del 31 d'agost, previ consentiment, visità personalment al senyor Manuel Malagrida Fontanet el dia 3 d'aquest mes, fent-li present l'agraïment que

sent la Societat per les seves obres d'altruisme, d'embelliment de la ciutat, amor a la terra nadiua i, principalment, per la cessió d'aigües potables, essent acceptat per l'esmentat senyor el títol de "Soci d'Honor" que li ofereix la Societat i acordant que l'entrega tingui lloc el pròxim dia 11 a les quatre de la tarda.

La detinguda visita realitzada al pou on es recull l'aigua, causà una immillorable impressió i admiració, tant per l'obra efectuada — vertader edifici dintre terra — com per la previsió en tots els detalls, i entre altres, la defensa contra les filtracions i l'establiment dintre poc, d'un laboratori d'anàlisi d'aigua que s'efectuarà diàriament, són una prova palesa de la cura esmerçada i extensa contesta a les campanyes derrotistes quina finalitat no pot ésser compresa.

L'anàlisi d'aigua que ens fou mostrat, principalment el de l'Inspector Provincial de Sanitat de Girona, diu textualment, "agua muy pura", que venen a donar llum als ignorants en la matèria.

Suposem que l'aigua de La Pinya, analitzada sincerament, potser no podria ésser-li donada aquesta alta qualitat.

La Festa Major, que acabà el dia 11, es vegé força deslluïda degut al mal temps.

E Idilluns passat tingué lloc al Saló d'actes de l'Ajuntament el repartiment dels premis Mulleras, institució apreciable d'un bon patrici nostre.

BEGUDA

El dia 7 dels corrents, a les 8 de la vetlla, tingué lloc en el local de Concentració Republicana Federal, adherida a Esquerra, una assemblea general de socis, per a tractar de diferents assumptes de gran transcendència política.

Com a fet primordial, es prengué l'acord unànim, entre gran entusiasme, d'adherir-se a l'acte que el dia 24 es celebrarà a Girona, dedicat al volgut diputat de la nostra circumscripció per les Corts Constituents, En Miquel Santaló, comunicant-ho per escrit al Secretari Polític, i que el company Delegat saludi personalment a l'homenatjat en nom de tots, disposant-se, a més, alguns socis a traslladar-se a la capital per fer-hi acte de presència.

Des d'aquí adrecem al senyor Santaló una afectuosa salutació.

El Secretari,
RAMON BATXELLÍ

Vist-i-Plau,
El President,
ARTEMI CASANOVAS

Telefonema tramés dilluns 11 setembre

"President Comitè Executiu Esquerra Republicana Catalunya. — Palau Generalitat. Barcelona

Comitè Comarcal Republicà Federal Baix Empordà adherit Esquerra Republicana Catalunya en Assemblea celebrada ahir, acordà unanimitat protestar conducta diputats Llairet Loperena votant ex-carcel·lació funest March i demanar expulsió Partit dels que s'han fet indignes pertènixer-hi un dia més.

President, Fàbrega; Secretari, Matamala."

J. BALAGUER TORT
ADVOCAT

Progrès, 12 - 1.er C/1.^a
Telèf. 153 **Girona**

EXPRES-BAR

Situat a la Rambla - GIRONA - Telèf. 119

Begudes de les millors marques.

Ressopons econòmics

OBERT NIT I DIA

Del 1.er d'octubre al 30 d'abril, temporada de marisc

Ostres-Percebes-Almejes-Gambes
rebudes diàriament a les 5 tarda.

Adhesió de les comarcals

"Centre Republicà Unió d'Esquerres de Cerdanya". — Puigcerdà.

Secretariat Polític del P. R. F. N. de les C. G. — Girona.

Benvolgut correligionari: Tinc el gust d'acusar-vos rebut de la vostra atenta lletra del 1.er dels corrents, i en contesta a la mateixa, em congratula manifestar-vos que en l'homenatge al nostre Diputat a les Corts Constituents de la República que tindrà lloc a aqueixa ciutat el dia 24 dels corrents, hi assistirà en representació d'aquesta entitat i de Cerdanya el nostre President Emili Molas, juntament amb tres socis d'ací.

En espera de saludar-vos personalment, em reitero affm. s. s. q. u. e. l. m.

EMILI MOLAS

8 de setembre de 1933.

***

"Centre Republicà Federal". — Palamós.
Sr. President de la Comissió Organitzadora de l'homenatge a Miquel Santaló.

Girona

Amic President: Em plau assabentar-vos que el Comitè Comarcal Republicà del Baix

Empordà, que m'honoro en presidir, en Assemblea celebrada el darrer diumenge, dia 10 d'aquest mes, acordà per unanimitat i amb fervorosa devoció adherir-se al merescut homenatge que es prepara pel 24 del mes en curs al benemèrit ciutadà i digníssim Diputat a les Constituents de la República, Ministre avui, de la mateixa, per les seves rellevants qualitats, en Miquel Santaló, i designar per a què el representin en els actes que es celebrin, als ciutadans en Josep Fàbrega i Pou, en Francesc Roura Gumà i en Joan Matamala Sorribas; President, Vis-President i Secretari, respectivament, d'aquest Comitè Comarcal.

El que em complasc en assabentar-vos als efectes oportuns.

Aprofito gustós aquesta ocasió per a saludar-vos i repetir-me ben afectíssim amic i correligionari q. u. e. l. m.

J. FABREGA

Palamós, 13 setembre 1933.

***

S'ha rebut la següent lletra de "Concentració Republicana" d'Olot:

"Comitè Organitzador Homenatge Santaló.

Distingits correligionaris: Amb la present, em plau manifestar-vos que la Junta d'aquesta Entitat en reunió tinguda en data 4 dels corrents, requeri que hi assistís a la mateixa i per a posar-lo al corrent de tot quant intressàveu en vostra lletra, al delegat i a l'ensems President de la Comarcal En Joan Iglésies, el qual amb molt de gust i satisfacció accepta la suggerència d'exposar-ho al primer ple de la Comarcal que se celebrarà el pròxim dilluns dia 11 dels corrents; donant per descomptat que serà un èxit sorollós l'organització que a ells correspongui.

Actualment, i pel que correspongui a la nostra part, existeix un gran entusiasme entre els socis, per assistir-hi en gran nombre al gran homenatge que tan merescudament es celebrarà el dia 24 al nostre estimat Diputat a les Constituents i en particular gran amic nostre, En Miquel Santaló.

Afectuosamen us estreny la ma.

Per la Junta,

El Vis-Secretari,

JOSEP BADIA

LA SELVA

CALDES DE MALAVELLA

L'onze de setembre, que és la commemoració dels homes que perderen la vida en defensa de les llibertats catalanes, és un dia que tots els bons patriotes el celebren. Fan honor a la gesta magnífica d'aquells homes que en ares d'un ideal i per no deixar-se arrabassar unes llibertats que per dret propi corresponien a Catalunya, defensaren fins la mort les nostres costums.

Tots els catalans en aquest dia giren la vista en el passat i senten que l'amor per a la nostra terra vibra amb més intensitat i van fermament seguint el camí emprès per a la consecució de les nostres aspiracions.

En tots els pobles de Catalunya, amb més o menys intensitat, s'ha celebrat aquest dia, però també en tots hi ha hagut gent que dient-se catalans i republicans han deixat passar-lo sense fer res que es donés a comprendre que sentien l'esperit de catalanitat. Per exemple, a Caldes, en l'onze de setembre, va onejar la bandera catalana junt amb la republicana en els edificis oficials, el Centre Cultural d'Esquerra Catalana també va hissar les seves; però el "Cassino" Recreatiu Republicà (Casino en el rètol de l'edifici està escrit amb dues esses) — quins catalans! — va deixar passar el dia sense posar-hi les seves, i això, que abans, ells mateixos es titllaven d'ésser els més catalans, segons deien no hi havia a Caldes cap més republicà que els seus i el més ferm de tots era el seu ex-president, el qual, per espai de deu o dotze anys va usufructuar la presidència. Quina dictadura! És precisament en diades així que es demostren els bons patriotes i es desenmascaren els que s'amaguen amb amistats de personatges per trair-los, i fer que els veritablement catalans i republicans es sentin decebuts, i això dissortadament ha passat a Caldes, però avui per la ferma voluntat i decidida actitud d'uns quants s'han desllindat els camins i tots som coneguts pel que som.

Es pot enganyar el poble; es pot durant un cert temps posar-li una bena als ulls, però ha d'arribar un dia que aquell se'n doni compte de què l'estan enganyant; el poden sotmetre en l'ignorància, però afortunadament sempre hi han homes de bona voluntat que lluitant contra els prejudicis es revoltent contra la ignominiositat i treuen a reluir la veritat, i, aquesta s'aixeca esplendorosa per damunt de tots i fa caure aquells

ídols que foren aixecats a desgrat del poble, que sols s'aguanten per la coacció i l'amenaça. Amb la data històrica de l'onze de setembre hem quedat convençuts (que ja ho estàvem) que els que havien tingut el comanament del poble no sentien aquell amor per Catalunya de què es vantaven, però ens acut una pregunta: ¿és que els cacics senten amor per alguna cosa? Sí veritablement en senten, però és sols per als seus fins particulars. Què els importa a ells atropellar tot un poble, si poden aconseguir els seus fins! Sortosament, Caldes es redreça i va comprènent l'idea d'aquests homes, i veu que no els pot prestar cap confiança, perquè sempre han anat contra el poble i han fet precisament el revès del que aquest volia. Els homes s'han d'unir estretament i han de desbancar aquest caciquisme que ha fet malbé aquesta formosa Vila. Les dones també han de reflexionar i no deixar-se emportar per les passions; han de pensar en l'esdevenidor i procurar que els seus fills no estiguin dominats com ho hem estat nosaltres, que el seu esperit lliure, que tinguin el camí de la vida obert ben diferentment, i estem segurs que tant els homes com les dones si serenament reflexionen ens donaran el triomf a nosaltres.

FREDERIC

Caldes, setembre de 1933.

Es prega a tots els Centres adherits que trametin amb tota promptitud les fulles signades per a l'àlbum que deu ofrenar-se al Diputat senyor Miquel Santaló el dia del seu homenatge, 24 del corrent. Així mateix, la sollicitud de tikets deuen verificar-la els Centres amb tota rapidesa.

Cal que aquest tribut d'afecte i adhesió al nostre Diputat, suara enlairat a la categoria de Ministre de la República, sigui a l'ensem un gran acte d'afirmació d'esquerra republicana.

Respecte a la legislació social, laica, militar. Heus ací el postulat essencial per la col·laboració dels Partits republicans d'esquerra.

EL GIRONES

GIRONA

EL SR. PRUNÉS HA ESTAT CONFIRMAT EN EL SEU CARREC. — Els periodistes que fan informació diària en el Govern Civil, han felicitat al senyor Prunés per haver estat confirmat en el seu càrrec pel Ministre de la Governació.

El senyor Prunés ha agraït la felicitació dels periodistes, manifestant que aquesta confirmació era d'esperar, tota vegada que havia entrat un representant de l'Esquerra en el nou Ministeri.

No cal dir que ACCIÓ CIUTADANA té l'honor de sumar-se a les felicitacions rebudes pel senyor Prunés amb motiu de la ratificació de confiança pel nou Govern de la República.

***

LA JUNTA PRO-DAMNIFICATS DE LES COMARQUES GIRONINES. — El Conseller d'Agricultura del Govern de la Generalitat de Catalunya, ha convocat per al proper dimecres la Junta pro-damnificats de les comarques gironines, per tal d'acordar les obres de reparació a realitzar.

***

LA PROTESTA DE LA CIUTAT DE FIGUERES. — Aquest matí, a Figueres, s'ha organitzat una manifestació de forces vives de la ciutat, per tal de protestar de la creació del camp de concentració en l'ex penal del Castell de Sant Ferran.

PER LLOGAR: Des de 1.er de gener de 1934 el local baixos del Casino Olotí.

Informaran al mateix Casino, de 9 a 10 de la nit.

BAIX EMPORDA

PALAFRUGELL

Sembla que van per bon camí les gestions encaminades a dotar de serveis d'electricitat les barriades palafrugellenques que actualment n'estan mancades. Dintre el proper any, gairebé segur que Tamariu, Armadàs, Llofriu i Sant Sebastià, veuran satisfets els de tant temps desitjats anhels de veure's per cases i carrers l'enllumenament elèctric.

***

Dissabte s'uniren en matrimoni el nostre amic i correligionari Ignasi Genover, amb la gentil guixolenc Dolors Vinyoles.

Enhorabona.

***

El mal temps dels primers dies d'aquesta setmana, ha acabat d'esgotar les darreres existències d'estiuejants a les nostres barriades de mar. De tota manera, fins el proper dia 24, que acaben de fer el servei ordinari els auto-òmnibus de can Rovira, hom no donarà pas la temporada per acabada i encara, si algun diumenge el sol s'hi veu en cor i la tramuntana fa bondat, veurem una mica, a les nostres platges, de les grans gentades dels diumenges calurosos d'estiu.

***

Diumenge, de Campionat de Catalunya, rebérem la visita de l'equip de Granollers. Pels bons aficionats d'aquí fou un altre desengany, ja que la partida quedà igualada a un punt.

Davant aquests resultats tan poc encoratjadors, la directiva del nostre primer cercle esportiu ha començat les consultes entre els valors palafrugellencs en estat passiu. Entre els consultats hi figura el notable extrem esquerra Paulí Martí, amb el qual sembla, si les gestions van per bon camí, que s'hi comptarà el proper diumenge amb el partit contra el Girona F. C.

***

Amb motiu de l'enrenou del govern Lerroux, durant aquests dies els dos radicals de la població estant essent felicitadíssims pels elements amb massa tranquil·litat de la localitat.

***

Pròximament donaran començ al "Coliseu Empordanès" les sessions d'Amics del Cine-

ma, que tenen lloc els dijous de cada setmana.

S'inaugurarà la tanda amb el film de Pabst, "Carbó".

***

Dilluns, dos borratxos produiren un formidable escàndol. A altes hores de la nit es sentiren pels carrers grans crits de ¡abaix la república! i ¡visca el rei!, que posaren fora de to als pacífics dorments del barri esvalotat. Total, que es despertà molta gent alarmada i la cosa no passà d'un ensurt sense importància, ja que els dos subjectes passaren tranquil·lament la resta de la nit a les presons municipals.

C.

OCASIÓ

Piano elèctric, bon estat, que val tretze mil pessetes, es ven a preu de ganga. — Raó: Cafè Colonial, Caldes de Malavella.

Servei a domicili i al major.

Dipòsit de vi de

Joan Moriscot

Ultònia, 5

GIRONA

VINS: Priorat, Múrcia, Alacant, Valdepenyas, Jumilla, Secuita, Vinebra.

Responent de la qualitat dels mateixos.

Esmolament de Navalles a la perfecció

VENDES DE TOTA CLASSE D'ARTICLES PROPIS PER BARBERIA. — GAVINETERIA FINA. GRAN ASSORTIT EN PERFUMERIA.

JOSEP SERRA

Argenteria, 10 - GIRONA

Comerciants agricultors

Abans de fer vostres compres a neu a visitar el nou Magatzem de grans i pinsos Enèrgic

— de —

Jacint Codina

No deixeu de fer una prova de els aliments concentrats Enèrgic, per Vaques, Vedelles, Porcs, Gallines i altre bestiar de corral. PRODUCTE NACIONAL AMB PATENT I MARCA REGISTRADA

Passeig de Blai, n.º 31 OLOT Telèfon, n.º 113
Casa central: VIC Rbla. Deballades, n.º 15 - Tel. n.º 192

Societat ANÓNIMA DE TRANSPORTES OLOT

Servei de Recader diari entre Olot i Barcelona i viceversa amb combinació de l' **Agència Arias**

PASSEIG DEL BORN, N.º 13

Telèfon, 13354

Es garanteix un Servei Ràpid, Econòmic i Perfecte. — Paquets entregats al vespre a Olot, a les nou del matí del dia següent són lliurats als consignataris de Barcelona, i així mateix els que són entregats a Barcelona fins a la una de la tarda, a les set de la mateixa arriben a Olot.

S'ADMETEN ENCARRECS A: ANÓNIMA DE TRANSPORTES

(Carrer Antoni Llopi) i a les SUCURSALS: Plaça de la República, 11. - Telèfon, 48 i carrer de la Proa, 7

(ABANS «CASA SINGLA»)

A més, aquesta Societat compta amb un vagó diari de Sant Joan les Abadesses a Barcelona i viceversa, pel transport de mercaderies de **Petita Velocitat** que limita el temps en el trajecte a dos dies.

Cooperació
de Fundició
de ferro i metalls
OLOT
Carretera de Girona, 21
Treball esmerat i
preus mòdics.

FONDA DE RAMON ROVIRA

Ronda Dr. Robert, núm. 43
GIRONA

TELÈFON, 330

CALDERERIA I CALEFACCIÓ CENTRAL FUMISTERIA

Soldadura Autògena i Tall per oxigen
Instal·lació d'Aparells Sanitaris

PERE VALENTI FURTET

Calderers, 13 - GIRONA

CENTRE D'ESPECIFICS UNIC A LA COMARCA

Els millors productes medicinals. - TOTS ELLS D'ORIGEN. - Unics de propietats
terapèutiques garantides.

Plaça de les Castanyes - GIRONA - Telèfon, 144

FARMACIA RIBAS

Radio Selecte

CLARION, **PHILCO**, FADA,
FERM i totes les marques, últims mo-
dels des de **4 pessetes setmanals**.

Carrer Olivo, 8 (davant camp d'Esports)

Bicicletes

LES MILLORS MARQUES A
4 pessetes 25 cèntims setmanals
SENSE ENTRADA

- GIRONA

SUCRES
EMPAQUETATS

Girona

TELÈFON, 321

Casa Escatllar

APARELLS DE RADIO
"FADA"

FERRETERIA I BATERIA DE CUINA
OBJECTES PER A REGALS
LOÇA SANITARIA

Rambla Llibertat, 28 - Mercaders, 6-7

Gràfiques
DARIUS
BAHOLA
Girona

CALÇATS MALARET

Vendes a l'engrós i detall

RAMBLA LLIBERTAT, 5
GIRONA